

СВІТОВІ ОСВІТНІ ТРЕНДИ: НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
УДУ імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

СВІТОВІ ОСВІТНІ ТРЕНДИ: НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 190-річчю Університету
та 50-річчю Інституту

20–21 червня 2024 року

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2024

За загальною редакцією професора **В. П. СЕРГІЄНКА**

Редакційна колегія:

- В. П. Андрущенко* – член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, доктор філософських наук, професор;
Р. Г. Драпушко – проректор з науково-педагогічної роботи (адміністративно-господарська діяльність), кандидат філософських наук, доцент;
В. Г. Лавриненко – проректор з міжнародних зв'язків, кандидат історичних наук, професор;
Н. В. Марченко – кандидат педагогічних наук, доцент;
Шебень Володимир – кандидат педагогічних наук, професор (Пряшевський університет, Словаччина);
В. П. Сергієнко – доктор педагогічних наук, професор;
В. М. Слабко – доктор педагогічних наук, професор;
Г. М. Торбін – проректор з наукової роботи, доктор фізико-математичних наук, професор;
В. І. Федоришин – доктор педагогічних наук, професор;
Л. І. Гладка – кандидат фізико-математичних наук, доцент.

С 24 Світові освітні тренди: навчання впродовж життя в інформаційному суспільстві : збірник мат. Міжнародної науково-практичної конф., присвяченої 190-річчю Університету та 50-річчю Інституту. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. – 278 с.

До збірника увійшли матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції “Світові освітні тренди: навчання впродовж життя в інформаційному суспільстві”, у яких науковці розглядають актуальні питання теорії, методології та практики неперервної освіти в умовах соціальних та інформаційних змін.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК 37.011:37.016-021.383]:005.745
DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-MKNino-2024>

© Автори матеріалів, 2024
© Редакційна колегія, 2024
© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024

– залучення наукових і педагогічних фахівців високої якості, забезпечення їх професійного зростання і збереження суспільного престижу;

– повне використання переваг віртуального, цифрового навчання.

Відповідальність бізнесу (інституції) :

– активна участь у процесі розроблення професійних стандартів, освітніх програм тощо; консалтинг і експертиза щодо організації і змісту освітнього процесу (професійної освіти);

– інвестиції у розвиток освіти (участь у фінансуванні підготовки фахівців, аудит якості такої підготовки, інвестиції в розвиток національної інформаційної інфраструктури);

– участь у фінансуванні реалізації інноваційних наукових проектів;

– активна участь у громадському контролі державної політики розвитку освітньої галузі, заходів з регулювання освітнього простору;

– пропагування корпоративної соціальної відповідальності як важливої складової підготовки фахівців управлінського й економічного напрямку.

Отже, розподіл відповідальності і партнерство основних учасників освітнього простору сприятиме утвердженню сталості освітньої галузі, ефективного з позицій балансу між економічними потребами і соціальними пріоритетами.

УДК 378.091.214:81

Іваненко І. М.,

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри мовної підготовки,

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця,

м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КРОССЕКТОРАЛЬНИХ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ НА БАЗІ КАФЕДРИ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

Впровадження оновлених програм, що вимагають залучення фахівців із різних галузей науки, є одним із сучасних трендів в освіті України. Він проявлений не лише в закладах вищої освіти, які наразі пропонують десятки нових елективних курсів (і з нового навчального року ми бачитимемо, як кількість таких курсів тільки зростатиме), але й в закладах загальної середньої освіти та закладах позашкільної освіти. Так, Р. Гурак, аналізуючи освітню ініціативу “Розроблення “нетипових” освітніх програм: нові можливості та перспективи для закладів загальної середньої освіти”, зазначає, що наразі в Україні створені всі умови для впровадження нестандартних курсів, модернізації змісту програм під вимоги часу тощо, і це впровадження відбувається на практиці [1]. Все це є явищем, безумовно, позитивним. Оскільки подібний підхід дозволяє швидко реагувати на зміни ринку праці, необхідність підготовки спеціалістів нового профілю тощо.

В межах роботи кафедри мовної підготовки Національного медичного університету імені О. О. Богомольця перспективним шляхом професійного розвитку є

впровадження програми спеціалізації 227.03 “Терапія мови та мовлення”. Ця програма станом на сьогодні має реалізовуватись із залученням великої кількості спеціалістів різних напрямів. Це й медики, і мовники, і логопеди, і фахівці з комп’ютерних технологій (адже сьогодні ця галузь має належний рівень цифровізації – мова йде про спеціалізовані додатки для корекції мовлення тощо). Зразком тут слугують стандарти підготовки ерготерапевтів – представників близькою за змістом спеціалізації [4].

Реалізація програми підготовки магістрів спеціалізації 227.03 “Терапія мови та мовлення” є надзвичайно перспективною в нинішніх умовах. Вона дасть змогу підготувати фахівців, які зможуть працювати не лише з неповнолітніми (на що направлена сучасна логопедія), але й з дорослим населенням. Передусім з тими людьми, котрі постраждали від контузій, різноманітних травм голови, надмірного психічного навантаження, що призвело до порушення мовлення. Реабілітація таких осіб в майбутньому дасть змогу відновити людський ресурс в Україні. Більш того, той досвід, який отримають фахівці за спеціалізацією “Терапія мови та мовлення”, може бути надалі використаний для роботи з дорослим населенням в інших країнах (при виникненні збройних конфліктів, масштабних катастроф, природних катаклізмів тощо). Це відкриває можливості для міжнародної співпраці та подальшої роботи наших закладів вищої освіти (мова йде не лише про Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, але й про інші заклади медичної підготовки в Україні) з відповідними установами в Європі, США тощо. А це перспективний шлях для модернізації кафедр, залучення грантового фінансування тощо.

Попри великі перспективи роботи цього напрямку, сьогодні маємо фіксувати значні труднощі у впровадженні таких програм, які є загальними для подібних розробок з кроссекторальними компонентами. Серед них варто відзначити:

- Необхідність залучення до роботи фахівців з інших кафедр та, в окремих випадках, з інших закладів освіти. Підготовка фахівців за подібними напрямками, як вже було сказано, не може базуватись виключно на одній кафедрі. Однак і вибір партнерів для реалізації освітньої програми, зокрема, з інших установ, має відбуватись обережно. Адже в окремих випадках це може породжувати конфлікт інтересів між представниками різних закладів освіти, які мають близькі спеціальності, однак зацікавлені в залученні студентів виключно на свої кафедри. Ця проблема може бути частково вирішена за рахунок компліментарних програм обміну, в яких, наприклад, майбутні педагоги зможуть проходити окремі курси медичної підготовки та навпаки.

- Відсутність релевантного досвіду розробки елективних курсів для спеціалізації. Так, наприклад, якщо мова йде про залучення фахівців з логопедії для викладання загальних та елективних курсів, розробку компонентів реабілітації мови та мовлення, то тут матимемо справу переважно із викладачами, які мають спеціалізацію “вчитель-логопед” (для прикладу було взято програму підготовки фахівців Факультету спеціальної та інклюзивної освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова [5]), але не мають медичної підготовки, що обмежує їх в роботі з реабілітації дорослого населення. Ця проблема тягне за собою іншу, а саме підвищену складність в пошуку рецензентів програми, гарантів тощо.

- Обмеженість у формуванні міжнародних контрактів для стажування студентів-магістрів за кордоном. Це пов’язано з різницею мовної підготовки носіїв різних типів мов. Так, можна припустити, що український досвід буде цікавим та більш релевантним для представників таких країн, як Словаччина, Чехія, Словенія, Хорватія, однак менш прикладним для представників Китаю, Індії, Кореї. Однак, аби зацікавити

в співпраці будь-яку з цих країн, потрібно розробити універсальний інструментарій, підходи до підготовки фахівців, аби його можна було перейняти та відносно швидко адаптувати для роботи в тих чи тих умовах.

– Адаптація методик та інструментів роботи з мовою та мовленням для представників різних вікових груп і різних типів порушень. Наразі корекційна база розроблена для неповнолітніх осіб та направлена на корекцію мови, що здійснюється на етапі формування звуків. Вона передбачає тривале спостереження за дитиною дошкільного та молодшого шкільного віку, поступову роботу над тими чи тими фонетичними одиницями тощо. Коли ж мова йде про дорослих, терапевт має застосовувати інші методики, встановлювати, яким було мовлення до отримання травми тощо. І цю царину наразі необхідно сформулювати та детально описати.

– Необхідність формування на нинішньому етапі робочих місць під фахівців з терапії мови та мовлення при реабілітаційних центрах тощо. Це комплексна проблема, яка пов'язана з формуванням наставників для молодих фахівців, системи контролю якості, виділення кабінетів, ставок для працівників тощо. Окремим елементом, котрий ускладнюватиме впровадження такої спеціалізації, є брак інформації серед населення щодо необхідності та можливості реабілітації мови та мовлення після поранень, евакуації з прифронтових територій тощо.

Для вирішення цих проблем необхідний комплексний підхід. Він передбачає залучення досвіду впровадження програм з кроссекторальними компонентами в інших галузях, широке консультування з викладачами різних напрямів, створення мережі для практики студентів на базі різних медичних центрів тощо. Наразі найбільш релевантним для цієї спеціалізації є досвід впровадження ерготерапії, яка також має чимало міжгалузевих компонентів. Частково в розробці цієї програми ми спираємось на розвідки Ю. Копчинської [3], В. Мілінчук [3] та інших. Різниця полягає в тому, що в цих розробках немає прописаного мовленнєвого компоненту. Він використовується здебільшого як діагностичний критерій, в той час, як в нашому випадку робота фахівця з терапії мови та мовлення має бути направлена не лише на дослідження стану вимови, але й на відновлення мовленнєвих функцій.

Отже, впровадження спеціалізації 227.03 “Терапія мови та мовлення” в Національному медичному університеті імені О. О. Богомольця є перспективним проєктом як для української системи освіти, так і для системи охорони здоров'я. Воно дозволить забезпечити ринок медичних послуг унікальними фахівцями, здатними реабілітувати доросле населення, яке постраждало від травм, тривалого стресу тощо. Однак ця задача є складною з огляду на брак фахівців та досвіду з розробки змісту програм, створення баз для практики тощо. перспективним для подальшого дослідження є аналіз принципів формування основних та елективних курсів, використання кроссекторальних компонентів в межах таких курсів, а також розробка мережі практики для студентів-магістрів.

Література:

1. Гурак Р. Розроблення й реалізація “нетипових” освітніх програм – як “реформа децентралізації” в системі освіти. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/ruslan-hurak-rozroblennia-i-realizatsiia-netypovykh-osvitnikh-prohram-iaak-reforma-detsentralizatsii-v-systemi-osvity>
2. Копчинська Ю. В. Теоретичні і методичні засади формування професійної ідентичності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії в закладах вищої освіти : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ. 2021. 571 с.

-
-
3. Мілінчук В. І. Інтенсивна мовленнєва корекція з відновлення мовлення: психолінгвістичний інструментарій. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Психологічні науки*. 2015. Вип. 1 (1). С. 155-160.
 4. Мінімальні Стандарти Освіти Ерготерапевтів від Всесвітньої Федерації Ерготерапевтів (2016 р.) URL : https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjzWJjGj-_xAhXYh_0HHdGXBVYQFjAAegQIAxAD&url=https%3A%2F%2Fwww.wfo.t.org%2Fcheckout%2F987%2F20699&usg=AOvVaw0QhvPDNeqQu26cyboY1 T70
 5. Спеціальності, спеціалізації та класифікації за освітніми програмами кафедри логопедії та логопсихології. URL : <https://drive.google.com/file/d/18k5LqtKxiCxcqR8a8ZfHBmkPVrCzQDA9E/view>

УДК 371.321.1:811.111

Козіна Я. М.,
сертифікований викладач англійської мови TQUK Level 5 Diploma in TEFL,
вчитель-методист, тренер НУШ,
консультант Центру професійного розвитку педагогічних працівників,
м. Київ, Україна

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТРЕНДИ ЯК РУШІЙНА СИЛА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

*Якщо інші галузі хочуть підвищити продуктивність,
вони дивляться у бік інновацій.
Те ж саме робить і освітня галузь.
Андреас Шлейхер*

Щорічно, досліджуючи фактори, що впливають на якість життя та розвиток глобального суспільства, у світі визначають тренди, які допомагають адаптуватись до поточних викликів, зустріти нові, та формуватимуть майбутнє людства.

Освіта є ключовим фундаментом сучасного суспільства. Вона не лише формує та розвиває інтелектуальні та професійні здібності особистості, але й створює основу для економічного, соціального та культурного розвитку країни [3].

Стежити за появою кожної інновації в освіті може бути складно, а тим паче визначити, які з них просто модні, а які дійсно можуть вплинути на розвиток та успішність. Цифрові технології дають доступ до необмеженого обсягу інформації, проте, саме це іноді стає причиною невизначеності, адже не вся інформація є достовірною. Відокремити важливе від термінового, а потім визначити пріоритетність дій – це важкий вибір. Саме цим обумовлена актуальність дослідження.

Метою даного дослідження є встановлення ролі освітніх трендів у викладанні англійської мови для сталого розвитку особистості педагогів і здобувачів освіти в умовах глобалізації освіти. Для досягнення поставленої мети слід виконати такі завдання:

- проаналізувати освітні тренди 2023 року та 2024 року;
- визначити взаємозв'язки між сучасними освітніми трендами та навичками